

FELSŐ-ZEMPLÉN

TARSADALMI HETILAP.

MEGJELEN MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

SZERKESZTŐSÉG:
Hova a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő:
Kossuth Lajos-utca 34. szám.

ELŐFIZETESI DIJ: Egész évre 8 kor,
fél évre 4 kor, negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fl.

Kéziratok nem adatkák vissza,
Börmentetlen levelek nem fogadtatnak el.
Nyilt-ter soronként 40 fl.

KIADÓHIVATAL:
Hova az előfizetések, hirdetések és nyilt-ter díjak küldendők:
Landesman E. könyvnyomdája.

Az iskolaév végén.

Az iskolaév végén komoly gondok nehezdednek a szülőkre és tanulóokra egyaránt. Sokféle kérdés nyugtalanítja mindazokat, a kiknek sorsa az iskolával van összekötésben, mert hiszen egy esztendő fáradozásának eredményéről van szó. Mint a termő földnek, a tanulásnak és tanításnak is van jó és rossz aratása, aszerint, amint jó vagy gyenge az iskola vagy a tanuló akarata s értelmi színvonala.

Bizvást rámondhatjuk a mi iskoláinkra, hogy azok úgy a felsők, mint az alsóbbak, gyökeres reformra szorulnak a tanterv dolgában. Még mindig a régi nyomokon haladnak nálunk, s nem sokat törődnek a mindennapi élettel, amelynek számára nevelik a tanulókat tizezeit. Az életmód, a világ nézlet, a kenyérkereset az utóbbi évtizedek alatt rohamos fejlődésen és nagy változásokon ment keresztül — de az iskolák, a tanítás nagyjában a régi maradt. Még ha legalább a legújabb keletű tankönyveink lennének, melyek lépést tartanak az élettel. De ezek sincsenek. Régi tankönyvekből, vagy azoknak újabb utáizataiból tanítanak és az időt s a szellemi erőt olyan dolgokra fecsérelik, melyeknek a tanuló sem gyakorlati hasznát nem veszi, sem a modern európai műveltségbe nem vezet. Ezt az állítást példával is illusztráljuk. Az általános műveltségnek egyik leglényegesebb részlete az irodalomtörténet s irodalmi művek ismerete. A világ legújabb

irodalmában számtalan halhatatlan nagy alkotás van; Ibsen, Björnson, Tolsztoi, Dosztojevsky, Gorkij, Rudyard, Kipling, Eche-garay, Maupassant, Annunzio, Zola, Mark Twain, s a többi nagyok olyan műveket alkottak, melyek sok emberöltőn keresztül fogják hirdetni a lángelmék nagyságát. S mit tanulnak ezekről a mi iskoláinkban? Semmit, ha csak azt nem, hogy óva intik a fiatalságot ez írók olvasásától. Mert ezek új nyomokon haladnak, s hirdetik az örök emberi igazságokat, amelyek talán nem tesznek a régi írás embereknél. Azonban ha lenne talán tankönyv, amely az írőkkel is foglalkozna, akkor őket is tanítanák. De mert nincs ilyen tankönyv s mert a mi tanárainkat az egyetemen a tekintélyek feltétlen tiszteletére s nem önállóságra oktatták ki, a magyar középiskolák felett nyomtalanul száguldanak el a tudomány, a művészet s irodalom újabb alkotásai, a tanárok csak privátim s a tanulók — ha ugyan ráérnek — az újságokból vesznek róla tudomást. Éppen úgy vagyunk a legújabb kor történeti eseményeivel is. Ezeket is csak az újságokból ismerhetik meg az olyan tanulók, akik az önművelődésre is adnak valamit és nem csak a tankönyveket bujják.

Szóval a mi iskoláink nem tartanak lépést az élettel. Ez a panasz már évtizedek óta hangzik mindenfelé a közönség köréből s e bajon egy jó, modern tantervvel most sem tudtak segíteni.

Középiskolai oktatásunknál sokkal tö-

kéletesebb az elemi oktatás, ahol sikerrel végzi teendőit jól képzett ambiciózus tanítói karunk. Írást, olvasást, számolást tanítanak csak, ez igaz, de alaposan. Aki 4 évi iskolázás után 11—12 esztendő korában kerül ki az iskolából, rendszerint soha nem felejt el a kapott tanítás lényegét, — míg a középiskolák felületes tudakossága egy-kettőre kirepül az emlékezésből.

Az elemi iskolák dolgával foglalkozott az ankét, amely az új népoktatási törvényjavaslat dolgában ült össze. Az ankétan két-ségkívül sok okos dolgot mondtak a szak-teltek, de annál inkább megütköztünk a konokságon, melylyel egyesek az elemi iskoláknak nemzetiségi s felekezeti volta mellett kardoskodtak. Magyarország csak akkor lesz igazán a magyaroké és akkor lép a nagyra hivatott európai nemzetek sorába, ha egyáltalán nem lesz többé sem nemzetiségi, sem felekezeti iskolája. A német Schulmeisterek tették oly nagygyá és dicsővé hazájukat, s a magyar Schulmeisterek is ugyanezt fogják elérni, ha a tanítás szabadságát és magyarságát nem köti meg se felekezet, se nemzetiség.

A tanulók ezrei előtt most nyílik meg az élet, midőn otthagyják az iskolát. Menjének arra a pályára, amelyre kedvük van, s a szülők ne igyekezzenek olyan pályákat gyermekeikre erőszakolni, amelyekhez nincsen kedvük. Mert az élet tanulsága az, hogy minden pályán elérhető a kellő siker, ha értjük a munkánkat és kedvünk van hozzá.

TÁRCZA.

Az újvilág küszöbén.

Newyork, 1904. április 16.

A Cunard társaság „Servia” nevű gőzhajóján vagyunk. Az uszó palota, amelyen 250 főből álló legénységen kívül körülbelül ezer utas foglal helyet, közeledik céljához: Newyorkhoz. Az utasok legnagyobb része St. Luisba igyekszik, hogy a esodaszamba menő világtúrást láthassa.

Newyork, az a milliányi lakossággal bíró város képezi az újvilág kapuját. E kapu küszöbe azonban a Custom House (fővámház), amelynek leírására vállalkozom levelemben.

A hajóról megpillantjuk Sandyhook égbenyuló világító tornyát, amely bennünket az amerikai esodálkozások nevében üdvözöl. Beevezünk Newyork öblébe s előttünk fekszik az óriási kikötő, amelyben ezer s ezer hajó horgonyoz. Jobbról Broeklyn terül el, hova a világhírű függőhíd lehet eljutni. Lakossága kétszer annyi, mint Budapestnek. Balról Hoboken látható madártávlatból. E két város között fekszik, részben a Manhattan szigeten maga Newyork, amelynek tengernyi háza egy kis világot foglal magában. E három város összesen egy várost képez. Csak London lehet nagyobb Newyorknál. Az egész egy gyönyörű, felséges panorámát nyújt a szemlélőnek. Nápoly költői fekvése, az Aranyszarv mesevilági kikötője, Rio de Janeiro lágy öble itt egyben megtalálható.

Gözösünket már Fire-Islandból sürgönyileg jelezték. Bár még háromszáz angol mértéftünyire

voltunk a szárazföldtől, már élénk jött egy révhajó, amelynek kormányosa vette át hajónk kormányzását. Szinte neveltséges, mint vonszolja maga után a kis révhajó a mi óriásunkat. Nemsokára még egy dióhéj faral hajónkhoz. A vámellenőrök hozza. Mind a Custom House hivatalnokai. Először a hajó okmányait vizsgálják meg. Ennek megtörténte után lepecsételik a hajó üregseit és hozzálatnak az áruk és vámkötelezett holmik megvizsgálásához.

Közben minden utasnak meg kell mondani, hogy hány darab podgyászt visz magával, mi a tartalmuk és különösen van-e vámkötelezett tárgy a birtokukban. Mindenkiről rövid jegyzőkönyv vétetik fel, melyet mindenki személyesen aláírni tartozik. Azután egy utashoz vagy egy családhoz tartozó podgyászarabokat egyforma számmal látják el és ugyanazon szám áll azon vévényen, a melyet az embernek kézbesítenek.

Ismeretes, hogy a Washingtonban tartott kongresszuson az új vámtarifa végleges megállapítása miatt heves vitakozások folytak, míg végre elfogadták a Mac Kinley Billt, amely ugy az amerikai fogyasztókra, mint az európai termelőkre nézve sok tekintetben hátrányos. Az 1890. október 6-án életbe lépett tarifa a különböző áruk vámtételeit ma iszonyu magasra emelte, sok árunál 40 és 140 százalék között váltakozik az előbbi és a mostani vámtétel különbözete. Így volt csak lehetséges, hogy az Unio területén minden külföldi gyártmány teljesen versenyképtelen lett a belföldivel szemben. Ily módon az amerikai ipar, amely eddig csak némely áruk gyártásában vitt

vezérszerepet, most teljesen ura lett a maga piacának s kénye kedve szerint szabhatta az árakat. Elképzelhető, hogy mindez még nagyban változtatta meg az ottani viszonyokat. Elsősorban mindenesetre az amerikai termelők nyertek, bar az amerikai fogyasztók rovására. A nem természetes állapot folyton növekvő árakat eredményezett. Rövid idő alatt aztán zúkságosnak bizonyult, hogy legalább a türehtelen visszasságoknak eleje vétessek, az új tarifa némely vámtételének a leszállítása.

Aki azonban azt hiszi, hogy meg tudja kerülni Newyork vámhivatalát portékájával, csalódik. Az eddig leirt formalításokkal még csak kezdetét veszi a tulajdonképeni kutatás, amelyet az amerikai vámhivatal legéberbb szemű emberei intéznek. A gözösünk ezalatt befutott a kikötőbe és a kikötő északi oldalán horgonyt vetett. A fából készült összekötő hidat leboacsájtják és az új világ földjére lépünk. Podgyászuinkat a Barge Office (hajóhivatal) raktáraiban halmozzák föl.

Newyork vámhivatalnokai udvarias és előző-kény emberek, azonban éles szeműek és a gyakorlat oly tapasztaltakká teszi őket, hogy bizony csak nagy ritkán sikerül kezük alatt vámkötelezett áruk csempészése. A csempészéssel különösen nők foglalkoztak a szigorú szabályrendeletek életbe léptetése óta. De az élelmes amerikai nem engedte magát megfosztani a jussától és női hivatalnokokat alkalmazott a gyanus nők ruházatának megmotazására. A női hivatalnokok ügyesség tekintetében nem egyszer tultesznek férfikollégáik-nak. Majdnem mindennapos dolog, hogy a szoknya-

Van szerencsém az igen tisztelt gazda és iparos közönség b. tudomására hozni, hogy miután sikerült egy nagyobb áruraktárt megvásárolnom, azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy **bácskai szántóekéket, ásó, lapát, kapa, acélvilla, kasza, drótszeg, vastengely, épület és butorvasalások** és még sok más e szakmába vágó cikkeket

feltűnő olcsó áron árusíthatom.

A magas Ministerium által minden gőz gép tulajdonosnak első segély nyújthatása céljából **kötelezővé tette a**

mentő-szekrény

beszerzését. Ezen 73595/93. miniszteri rendeletnek teljesen megfelelő **mentő-szekrényeket** raktáron tartom és

jóval olcsóbban árusítom, mint a fővárosi kereskedők.

Ajánlok továbbá angol varrásu gépsziját, gépolajat és szekérkenőcsöt, miből nagy raktárt tartok és legolcsóbb áron árusítom. — A n. é. közönség becses pártfogását kérve

kiváló tisztelettel

ENGEL ÁRMIN

vaskereskedő

NAGYMIHÁLYON.

Szobránicz gyógyfürdő

Ungmegyében.

Glaubersós, hideg, kénes, sóviz. — Gyomor és májbetegek magyar Karlsbadja.

Fürdőidény: május 15-től szept. 15-ig. Előidény: május 15-től június 15-ig. Utóidény augusztus 16-tól szeptember 15-ig. 30% ár- engedménnyel a lakosoknál.

Ezen a maga nemében páratlan gyógyviz, mint ivógyógyimód biztos segélyt nyújt gyomor- és bélbajoknál s alhasi pangásoknál makacs székrekedéseknél enyhén, oldólag hat, máj- és epebajoknál, epehomok és epekövekre oldólag hat. Vértórtulásoknál, szédülések, hűdések, gutaütési rohamoknál vérlévonólag, fől- szívólag hat, csúszos és köszvényes bántalmaknál a kör okozta erjesi termékekre, el- rakódásokra az ízületekben, azok oldására és kiktisztulására hat. Kövérség, szívvelhájás- dás ellen, cukorbetegségeknek, vesebajoknál, ugy a cukor és fehérje kiválasztás gyorsan és kedvezően befolyásolja.

Mint fürdő különféle izzadmányokat, da- ganatokat, ízületi és csontbántalmakat, csont- szűt kedvezően osztatja. Görvélykóros da- ganatok, fekélyek ellen, méh és méh közötti izzadmányok, hashártya izzadmányok felszí- vódását elősegíti, a legkülönbébb makacs, idült bőrbetegségek ellen bámulatos gyorsan hat.

Vasuti állomás az alföldről és Pest felől jövőknök Ungvar, a felvidék és illetve Kassa felől jövőknök Nagymihály, honnan ke- nyelmes bérkocsikon 1 1/2 óra alatt elérhető.

A víz otthon is sikerrrel használható. Ára egy nagy láda 40 üveggel 14 kor. kis láda 20 üveggel 8 korona. A víz a vasuton szállítási kedvezményben részesül.

Megrendelések és tudakozások Szob- ranc gyógyfürdő igazgatóságának Szobranc gyógyfürdő címzendők. Posta és távirat- állomás helyben. A fürdő igazgató- orvosa dr. Russay Gábor Lajos.

A fürdő igazgatósága.

Bor eladás.

Saját termésű boraimat a következő áron adom:

Asztali bor	literenként	— 40 kr.
Csemege ó bor	—	— 80
Muskotály	—	2 frt —
5 puttonyos asszú kis üveg	—	2 —

WIDDER BÉLA

Nagy-Mihály, Sulyovszky-féle haz.

GOLDSTEIN JAKAB

templom- és szoba-festő

NAGYMIHÁLY, Andrassy Dénes-utca II. szám.

Elfogad mindennemű **festői és tapétázó munkákat** valamint **ablak- és ajtó-mázolást, czimfestést** és minden e szakba vágó munkákat izléses, modern kivitelben és jutányos árak mellett.

Festékkereskedésben

mindennemű **Borostyánkő-máz** szobapadlók fényes és tartós befestésére, **száraz- és olajfestékek, firneisz, terpen- tin, lakk, ecset, arany- és ezüst-bronz** nagy választékban és jutányosan beszerezhető.

KEIL-LAKK

legkitűnőbb mázólo-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.
Keil-féle fehér „Glasur“ fénymáz 45 kr.
Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 20 kr.
Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

GLÜCK MÓR cégnél NAGY-MIHÁLYON.

A hölgyvilág részére!

Minden t. hölgy saját maga, minden divat szerint, minden fáradtság nélkül készítheti ruháját a GUSCHELBAUER ANTAL-féle



Szabályozható Női Derék Szabászati Készülék

segélyével, anélkül, hogy a szabászati rajtot megtanulta volna. Eme készülék minden testalkat részére szabályozható. Akadé- mián vizsgáztam. Számos elismerő levelet kaptam minden országból. Minden államban törvényileg védve és szabadalmazva.

Védjegy.

Egy készülék ára 3 kor. utánvét mellett

Guschelbauer Antal, Sopron.

Magyarazatok in- gyen küldetnek. —



Képviselek minden helységben kerestetnek.



VILÁGHIRŰ

a „REKORD“ festészeti műintézet a kiválóan sikerült életnagyságu arcképeiről, melyeket elis- mert művészek által készített, számos (kir. köz- jegyző által hiteltelített) elismerő levél a világ minden tájáról.

Elsőrangú képek árai:

Olaj-, aquarell- és pastel-festésben fénykép után 48-63 cm. nagyságban ára	20K.
Legfinomabb kivitelű Brom-, Platin- és krétarajz ára	5K.

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu festményt készítünk mindenki- nek teljesen ingyen, ha részünkre 5 rende- lést szerez és azokat egyenként vagy egyszerre beküldi.

„REKORD“

festészeti műintézet

BUDAPEST, VII., Rottenbiller-utca 46.

Minden családnak

saját jól felfogott érdekében csakis a

Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé

szabadna pótléklul használnia
a mindennapi kávéitalhoz.